

کاربری درمان ناباروری
به روش لقاح آزمایشگاهی

در زنان و مردان

نویسنده:

بهرام امن زاده

انتشارات بیژن

۱۳۹۴

سرشناسه	: امن زاده، بهرام، ۱۳۵۰-
عنوان و نام پدیدآور	: کاربری درمان ناباروری به روش لقاح آزمایشگاهی
	: در زنان و مردان، بهرام امن زاده
مشخصات نشر	: تهران: نشر بیژن، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۲۷۰ ص.
شابک	: ۲۰۰۰۰۰ ریال ۷-۳۹-۵۰۴۶-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبای مختصر
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۸۷۹۳۳۴

نام کتاب	: کاربری درمان ناباروری به روش لقاح آزمایشگاهی در زنان و مردان
مولف	: بهرام امن زاده
ناشر	: بیژن، تهران
سال چاپ	: ۱۳۹۴
نوبت چاپ	: نخست
قطع کتاب	: رقعی
شابک	: ۷-۳۹-۵۰۴۶-۶۰۰-۹۷۸
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
چاپ و صحافی	: ویونا (ایبانه)
طرح جلد	: دکتر امید زهتابور - آریا ظهیری ایبانه
صفحه آرایي	: بروجردي ۰۹۳۵۴۲۹۹۷۸۰
محل پخش و فروش	: نشر بیژن: ۰۹۱۲۶۹۳۸۳۱۶-۶۶۴۳۷۹۷۶

حق چاپ منحصرأ برای ناشر محفوظ است و هرگونه نسخه برداری و کپی رایت از کتاب حاضر پی گرد قانونی دارد

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال

فهرست مندرجات

یاد کرد، پیشکش و تقدیم.....	۵
دیپاچه.....	۱۷
پژوهشگاه رویان در یک نگاه.....	۲۶
تاریخچه پیدایش لقاح آزمایشگاهی (برون رحمی).....	۲۹
لقاح آزمایشگاهی (I.V.F) در ایران.....	۳۴
تولید مثل به شیوه طبیعی.....	۳۸
نقش آفرینی مرد در پدیده تولید مثل.....	۴۰
چند شرط لازم است که نطفه داشته باشد تا باروری رخ بدهد؟.....	۴۱
غدد اصلی مجرای تناسلی در جنس مرد عبارتند از:.....	۴۵
نقش آفرینی زن در فرآیند تولید مثل.....	۴۷
آشنایی بانازایی و روش های درمان آن.....	۵۴
تکنیک های تشخیصی - درمانی.....	۵۵
معاینات پزشکی اولیه (General Examination).....	۵۵
آزمایش های هورمونی (Hormonal Examination).....	۵۵
آزمایش کشت مایع منی و ترشحات دهانه رحم.....	۵۶

- ۵۶..... آزمایش (تست) پس از نزدیکی
- ۵۷..... آزمایش مایع منی
- ۵۸..... ویژگی‌های نمونه مایع منی طبیعی
- ۵۸..... بیوپسی (نمونه برداری) از آندومتر رحم
- ۵۹..... هیستروسالپینگوگرام (Hystrosalpingogram)
- ۶۰..... لاپاراسکوپی تشخیصی چیست؟
- ۶۰..... سونوگرافی (Sonography)
- ۶۱..... هیستروسکوپی (Hysteros copy)
- ۶۲..... درمان نازایی
- ۶۲..... I- تحریک تخمک‌گذاری
- ۶۲..... II- تزریق اسپرم به داخل رحم
- ۶۳..... III- تزریق داخل صفاقی اسپرم
- ۶۳..... (D.I.P.I) (Direct introperitoneul insemination)
- ۶۵..... مقایسه آبستنی طبیعی با آبستنی در شرایط آزمایشگاهی
- ۶۵..... باروری به روش لقاح آزمایشگاهی و شیوه انجام آن
- ۶۶..... (I.V.F) (آی - وی - اف) چیست؟
- ۶۷..... چه افرادی برای درمان با تکنیک I.V.F مناسب
- ۶۷..... هستند؟

- اشخاصی برای برنامه I.V.F مساعد هستند که شرایط زیر را داشته باشند... ۶۷
- ۵- آزمایش (papsmear)(papanicolaou) (پاپ اسمیر)..... ۶۹
- (capacitation) مکانیسمی است که کاملاً شناخته نشده ولی در عین ... ۷۰
- تکنیک‌ها و روش انجام برنامه جنین آزمایشگاهی..... ۷۲
- بررسی رشد فولیکول..... ۷۴
- اندازه‌گیری میزان LH (هورمون لوتئینی)..... ۷۷
- بیرون آوردن تخمک از تخمدان زن..... ۷۹
- عمل جراحی (لاپاراسکوپی) به شرح زیر برنامه ریزی و اجرایی گردد:..... ۸۱
- لقاح در لوله آزمایشگاه..... ۸۵
- مشکلات احتمالی که مانع از انجام یک تکنیک I.V.F موفق می‌گردند..... ۸۸
- انتقال جنین اولیه به مادر (Embryo transfer)..... ۹۰
- مراقبت‌های پس از انتقال جنین و دوران آبستنی..... ۹۲
- درصد موفقیت روش درمانی لقاح در شرایط لوله آزمایشگاهی..... ۹۴
- شبیه‌سازی یا کلونینگ (cloning)..... ۱۰۱
- ابتکار نوین مراکز درمان ناباروری در ذخیره زیگوت‌های به دست آمده از ترکیب اسپرم و تخمک..... ۱۰۹
- پرسش‌هایی راجع به جنین حاصل از لقاح آزمایشگاهی و پاسخ اجمالی آنها..... ۱۱۱

- پرسش ۱ - توجیه و دلیل شما کاوش گران و درمان گران در این باره که در دستگاه خلقت خداوندی مداخله می کنید، چیست؟ ۱۱۱
- پرسش ۲- در پرسش نخست، مخلوقی به وجود آمده که شما رفع نقص و عیب از وی می کنید و در این جا شما باعث به وجود آمدن موجود زنده ای شده اید. آیا این کار نیز دخالت در خلقت ۱۱۳
- خداوندی نیست؟ ۱۱۴
- پرسش ۳: آثار و پی آمدهای کار لقاح آزمایشگاهی (تلقیح مصنوعی) که توسط شما انجام می گیرد، در جامعه چیست؟ ۱۱۴
- پرسش ۴: در صد موفقیت با این راه کار نوین چقدر است؟ ۱۱۵
- پرسش ۵- اگر تعداد جنین اولیه تشکیل شده، بیشتر باشد، آیا شانس گرفتن نتیجه مثبت زیادتر است یا نه؟ ۱۱۵
- پرسش ۶- اگر زنی به شیوه I.V.F باردار شده باشد، امکان بروز عیوب بارداری (ناهنجاری جنسی) خواهد بود؟ ۱۱۶
- پرسش ۷- موارد استفاده از روش I.V.F کدامند؟ ۱۱۶
- پرسش ۸- آیا جنین اولیه بایستی ۹ ماه تمام در دستگاه بماند؟ ۱۱۶
- خاطره واره هایی از پژوهشگاه رویان (مرکز درمان ناباروری در شهر تهران) ۱۱۸
- تاریخچه و اهداف تاسیس پژوهشکده رویان ۱۲۴

- چرا موسسه رویان به نام رویان نامیده شد؟ ۱۲۶
- گردش و چرخه کار درمانی مراجعه کنندگان به مراکز درمانی ناباروری ... ۱۲۷
- اصلی ترین و مهم ترین پرسش های مطرح شده از زوجین پیش از معاینات پزشکی عبارتند از: ۱۳۳
- توصیه هایی چند برای حفظ و بهبود تولید اسپرماتوزوئید در بیضه ها ۱۳۵
- بیماری واریس بیضه (واریکوسل) چیست؟ ۱۳۸
- آشنایی بیشتر با اقدامات تشخیصی - درمانی و فرایند انجام انواع لقاح های آزمایشگاهی ۱۳۹
- I.U.I - I (Intrauterine insemination)** ۱۴۰
- یا انتقال اسپرم شسته شده به درون رحم: ۱۴۰
- به طور خلاصه مراحل I.U.I عبارتند از: ۱۴۱
- I.V.F - II (in vitro fertilization)** ۱۴۲
- به طور خلاصه مراحل I.V.F عبارتند از: ۱۴۳
- III - ICSI (intracytoplasmic sperm injection)** ۱۴۴
- میکرواینجکشن یا تزریق ریز: ۱۴۴
- مراحل ICSI (تزریق ریز) عبارتند از: ۱۴۴
- IV - PGD:** یکی از روش هایی است که اخیراً بسیار مورد توجه قرار گرفته ۱۴۵
- عمل های جراحی مرتبط با عارضه ناباروری ۱۴۷

- ۱۴۸..... In vitro Moturation (i.v.m)
- ۱۵۰..... Blastocysttransfer انتقال در مرحله بلاستوسیست
- ۱۵۱..... انجماد (تخمک، اسپرم، جنین)
- ۱۵۱..... (Zygote intrafallopian Transfer) Zift
- رحم عاریه‌ای یا رحم جایگزین (Surrogacy) و شرایط حقوقی کاربری
- ۱۵۲..... آن
- ۱۵۴..... اهدای تخمک و شرایط حقوقی ناشی از آن
- ۱۵۵..... نکاتی چند که در فرایند اهدای تخمک حائز اهمیت هستند:
- ۱۵۷..... ملاحظات اخلاقی اهدای تخمک
- ۱۵۸..... اهدای اسپرم
- ۱۵۹..... اهدای جنین و آثار حقوقی ناشی از آن
- ۱۶۰..... منابع عمده جنین‌های اهدایی کیانند:
- ۱۶۲..... قانون خاصی درباره رحم جایگزین در کشور ما ایران تدوین نشده است...
- ۱۶۷..... رابطه حقوقی مادر جایگزین با فرزند و جنین به دنیا آمده؟!:
- ۱۶۹..... جنین آزمایشگاهی از دیدگاه فقه، حقوق و اخلاق
- ۱۷۱..... حکایت زندگی غم انگیز بره معروف رویانا
- ۱۷۵..... * سلول بنیادی چیست و در چه جاهایی کاربری دارد؟
- ۱۷۶..... پاپ اسمیر چیست؟

- * چه کسانی باید آزمایش پاپ اسمیر را انجام دهند؟ ۱۷۷
- بهترین روز انجام آزمایش پاپ اسمیر چه روزی است؟ ۱۷۸
- سرطان دهانه رحم و ویروس پاپیلومای انسانی ۱۷۸
- پیش‌گیری از سرطان دهانه رحم با انجام هم‌زمان آزمایش HPV و پاپ اسمیر ۱۷۹
- چه عوامل دیگری خطر مبتلا شدن به سرطان دهانه رحم را افزایش می‌دهند؟ ۱۸۱
- نکات ضروری پیش از نمونه‌برداری آزمایش HPV ۱۸۲
- (ویروس پاپیلومای انسانی) ۱۸۲
- واکسن HPV ۱۸۲
- آندومتریوز چیست؟ ۱۸۴
- نشانه‌های بروز آندومتریوز به قرار زیرند: ۱۸۴
- درمان‌های رایج آندومتریوز ۱۸۵
- محیط زیست و ناباروری ۱۸۶
- دی اکسان و آندومتریوز ۱۸۷
- اهمیت به سزای رژیم غذایی در افزایش باروری ۱۸۹
- * غذاهایی که زنان و دختران مبتلا به آندومتریوز باید کمتر مصرف کنند: ۱۹۷
- * در چه مواقعی نباید از دارچین استفاده کرد؟ دارچین و آندومتریوز ۱۹۸

- ساز و کار تأثیر دارچین بر اندومتریوز ۱۹۹
- سایر عوامل تأثیرگذار در عارضه ناباروری ۱۹۹
- تماس با سموم در محیط زیست: ۲۰۰
- علل ناباروری و نازایی در زنان ۲۰۳
- (I) اختلال در تخمک گذاری: ۲۰۳
- (II) اختلال در لوله های رحمی: ۲۰۳
- روش های گوناگون ایجاد رابطه جنسی مناسب و ارضاء کننده بین زن و مرد به منظور باروری (باردار شدن زن) ۲۰۵
- مرحله اوج لذت **Orgasm** (اورگاسم) یا اورگاسیون برسند! ۲۰۷
- در هنگام بروز درد و ضعف و **Anemia** آنمی (کم خونی در زن) در ۲۰۸
- آداب، مقدمات و بهداشت زناشویی از منظر طب ۲۲۱
- سنتی و اسلامی ۲۲۱
- ۱- کیفیت نزدیکی: ابتدا باید بهداشت نزدیکی کاملاً رعایت گردد. ۲۲۱
- ۲- زمان نزدیکی: بهترین زمان آمیزش جنسی، نیمه های شب و ۲۲۲
- ۳- میزان نزدیکی: میزان نزدیکی به مقدار و نوع خوراک و اقلیم و محل ۲۲۳
- راهکارهای مهم و حیاتی زناشویی به قرار زیرند: ۲۲۵
- اورگاسیون (**Orgasm**) فقط و فقط باید در خانه و آن هم از طریق همسر ۲۲۶
- (**Onorgasmia**) که چه بسا فراوان هم هستند! گزینه بیرون از خانه را: ۲۲۶

- ۲۲۹ سردمزاجی یا بی میلی جنسی در زنان
- ۲۳۰ علل و اسباب عمده و مهم سرد مزاجی در زنان
- ۲۳۱ «برخی روش های درمان سرد مزاجی در زنان به شیوه های طب سنتی»
- ۲۳۴ * روش ساده تشخیص ناباروری و باروری زن و مرد به روش سنتی *
- ۲۳۶ توصیه های غذایی و دارویی سودمند برای بانوان باردار
- ۲۳۹ بر اساس مصرف خوراکی ها چگونه می توان جنسیت نوزاد را تعیین کرد؟
- ۲۴۰ جنس پسر شدن جنین، از نتایج خوردن خرماست
- ۲۴۱ برای پسر دار شدن، بهترین روش کدام است؟
- ۲۴۲ اگر کسانی خواهان نوزاد دختر هستند
- ۲۴۳ ناتوانی جنسی در مردان
- ۲۴۵ ۵- در اثر وارد شدن ضربه یا تروما (Troma) بر کمر
- ۲۴۶ علاج و درمان ناتوانی جنسی
- ۲۵۰ تغذیه نادرست، نارسایی های قلبی و دیگر عوارض مرتبط با ناباروری
- ۲۵۱ افزودنی های سینتتیک Sintetic دارای ظاهر فریبنده می شوند
- روز خود را چنج کنید! و آپ تو دیت (Upto Date) گردید! ایشان
- ۲۵۶ اضافه
- ۲۵۸ عارضه انزال زودرس (Prematures ejaculation)
- ۲۵۹ ایتولوژی (سبب شناسی) انزال زودرس

- سرعت انزال ۲۵۹
- رابطه خودارضایی (Masturbation) با انزال زودرس ۲۶۱
- توصیفی از خودارضایی از دیدگاه برخی از حکمای قدیم طب سنتی
ایرانی ۲۶۷
- در باب زیاد کردن مقدار (کمی و کیفی) نطفه (منی) چه باید کرد؟ ۲۶۸
- سخن پایانی (مؤخره) ۲۷۰
- منابع و مأخذ ۲۷۶

دیپاچه

گر بریزی بحر را در کوزه‌ای
چند گنجد قسمت یک روزه‌ای
گستره دنیای پزشکی آن چنان بی‌کرانه است که سرکشیدن بنده
کمترینی همچون این حقیر به وادی بی‌نهایت آن، به سان پرکردن کوزه‌ای
آب از دریای موج بی‌انتهای نماید. قلمرویی که با گذر زمان را کد نمانده و
هر از چندگاهی یافته‌های تازه به تازه و نو به نو ارزانی پویندگان دانش
کرده و در جهت رفاه حال فرزندان بشر چه قدم‌های شورانگیزی که
برنمی‌دارد.

سال یک هزار و سی صد و هشتاد و پنج خورشیدی بود که بنده
کمترین رساله پایان نامه‌ای را زیر عنوان «کاربرد درمان ناباروری به
روش تلقیح مصنوعی در انسان و آثار حقوقی ناشی از آن» به رشته
تحریر در آوردم که زیاده از اندازه مورد استقبال استاد راهنمای مربوطه و
مورد اقبال دانشجویان و دانشگاهیان سخته و پخته قرار گرفت. هر چند که
ناقص بود و برخی از مندرجات آن نارسا ولی بااین همه، پس از انجام

اصلاحات قابل قبول و اضافات شایان توجه، ارزش چاپ شدن را داشت و این حقیر مترصد بودم که پس از گذشت هشت سال یادداشت بی وقفه، بالاخره این نوشته به زیور چاپ آراسته گردد که در محدوده قید زمان ظاهراً این قرعه به نام سال یک هزار و سیصد و نود و چهار هجری خورشیدی افتاد. و با تاخیر معنادار و مأیوس کننده ای، بعد از حذف زیاده از ۵۰ صفحه از زیر چاپ درآمد! از آنجا که با یکی از این مراکز درمانی ناباروری در شهر تهران، به نام پژوهشگاه رویان وابسته به دانشگاه علوم پزشکی ایران (جهاد دانشگاهی) ارتباط داشتم و هم زمان با کارها و یادداشت‌های پژوهش گونه خودم در مرکز درمانی چ پژوهشی نامبرده، یک زوج ناباروری را هم که از منسوبین بوده و در این پژوهشکده فرآیند درمان را می‌گذرانند، قدم به قدم همراهی می‌کردم که این دوره در معیت زوج نابارور بودن، مزایایی را در پی داشت:

نخست آن که، دو نفر زن و شوهر خسته از همه جا و همه کس، زیر نظر و راهنمایی‌های این حقیر، گردش کار درمانی را سپری می‌کردند که مبدا از پس آن همه خستگی به جان خریدن و در نوردیدن صدها کیلومتر مسافت و خود را به مکان نامبرده رساندن، زحماتشان ضایع گردد.

دو دیگر آن که: علی رغم مراجعه زوج‌های نابارور افسرده‌ای که از

نزدیک شاهد بودم و آنها پس از گذراندن بازه زمانی چندین ساله گردش کار درمانی را سپری می کردند، زوج منسوب به ما در کمینه زمان ممکن، این روند درمان را طی کردند.

سه دیگر آن که: در کنار فرآیند درمان، بنده با درمان گران و کارکنان مرکز یاد شده آشنا گشته و مطالب ارزنده ای را هر روز بر روی صفحه سفید کاغذ می نگاشتم که بعدها خود این مطالب تبدیل به یک پایان نامه (پروپوزال) شد و به تعداد کمتر از انگشتان دست به چاپ غیر آفست (دیجیتال) رسید.

و بالاخره چهارم این که: به هر جایی که می رفتم، داد سخن سرداده و موجودیت یک این چنین مراکز درمانی ناباروری نوپا را در تهران، تبریز و یزد و... به استحضار و اطلاع خیلی از مردم و به ویژه زن و شوهرهای نابارور دور از کلان شهرها که چه بسا از وجود این مراکز بی خبر بوده و از باروری مایوس گشته و عطای بچه بغل کردن را به لقایش بخشیده بودند، می رساندم. به زعم بنده جای شکرش باقی است که در حد وسع خویش، قدم هایی هر چند ناچیز را برداشتم. امید که مقبول درگاه وجود و جویی حضرت واجب وجود افتد.

تحقیقات و پژوهش هایی برای تشکیل رویان و جنین در بیرون از بدن

و انتقال آن به رحم مادر، از واپسین سال‌های دهه ۱۹۶۰ میلادی شروع گردید.

از پیش قراولان این پدیده و طرح نویی توان از دکتر Moor زیست شناس اهل شهر سیدنی سرزمین استرالیا نام برد که پیشنهاد جمع آوری و گرفتن اووم و گشنیده کردن آن در لوله‌های آزمایشگاه و سپس انتقال آن به زهدان (بچه دان) زن را مطرح کرد و مقدمه‌ای بر شروع آزمایش‌های جنین لوله‌ای گردید. بالاخره این کاوش‌ها و پژوهش‌ها به بار نشست و نخستین بچه لوله آزمایشگاهی به نام Louise Brown توسط دکتر Steptoe Edwards زیست شناس و متخصص زنان در بریتانیا پا به عرصه دنیا نهاد. گفتنی است که برای جلوگیری از دادن طول و تفصیل به مقوله پیدایش نخستین نوزادان حاصل از تلقیح آزمایشگاهی در این مقدمه، به مبحث یاد شده در فصل جداگانه‌ای با عنوان تاریخچه پیدایش لقاح آزمایشگاهی پرداخته خواهد شد.

اما خالی از لطف نیست، خاطر نشان سازیم که باروری گامت‌های نر و ماده (اسپرم و تخمک) و انتقال آن به رحم، تنها منحصر به انسان نمی‌باشد، بلکه دانش گسترده و پیچیده تلقیح مصنوعی در بیشتر حیوانات شاخص و معروف، هم اکنون در قلمرو دانش دام پزشکی و دام

پروری، عملی شده و پدیده مقرون به صرفه اصلاح نژادهای دام و طیور و جایگزینی نژادهای برتر و مرغوب‌تر به جای نژادهای کم‌بازده و نامرغوب، فکر و نظر پژوهش‌گران و دام‌پزشکان سخت‌کوش را به خود معطوف کرده است.

هر چند که مقوله تلقیح مصنوعی در دام از جهت عوامل متعدد، نسبت به انسان از اهمیت پائین‌تری برخوردار است ولی با این همه، به علت ایجاد صرفه‌کلان اقتصادی، روز به روز در این آب و خاک شایع‌تر و جا افتاده‌تر می‌گردد و در این رهگذر به جهت آن که استفاده از نطفه (اسپرم) بسیاری از نژادهای بومی (کم‌بازده) در دام بزرگ به ویژه گاو اصلاً توجیه اقتصادی نداشته و هزینه‌های سنگینی را تحمیل عموماً دولت و خصوصاً دام‌دار می‌نماید.

بنابراین ناچاریم که از کشورهای پیش‌رفته، در زمینه تلقیح مصنوعی (از جمله هلند) کمک بگیریم و برای تحقق این امر، اسپرم مورد نظر مرغوب را که به عنوان مثال مربوط به نوعی نژاد به نام هلشتاین می‌باشد و به صورت منجمد و تازه (Freez Fresh) در کنار یخ نگهداری می‌شود، خریداری کرده و در داخل کشور به ویژه در دام‌داری‌های صنعتی به مصرف برسانیم.

شاید به مخيله خواننده كتاب حاضر خطوط كند كه چرا نگارنده آن ناگهان از شاخه پزشکی به شاخه دام پزشکی پرید؟. در پاسخ بایستی گفت كه: دو قلمرو یا د شده ارتباط بسیار تنگاتنگی با همدیگر دارند و چه بسا در جاهایی هم تفكیک این دو از یکدیگر غیر عقلایی است.

به عنوان نمونه می توان به پیدایش بره رویانا اشاره کرد كه چندی پیش با تلاش های نفس گیر پژوهشگرانی از دانشكده دام پزشکی دانشگاه تهران و پژوهشكده رویان و تعامل و همکاری آنان از طریق استفاده از سلول های بنیادی به دنیا آمد كه باید آن را انصافاً نقطه عطف و مقطع طلایی در قلمرو پزشکی قلمداد کرده و با سرافرازی به این دانشی مردان مباحثات کرد كه هر از چندگاهی خوش می درخشند و كشورهای مدعی و صاحب نام را به حیرت وادار می كنند.

شگفت انگیز تر این كه: غالب دانشمندان یاد شده ایران زمین كه در هر زمینه و رشته ای نام خود را جزو اولین ها ثبت می كنند، انسان های آرمانی بی ادعا و بسیار متعهدی هستند كه معنویات از سرور ویشان ساطع شده و می بارد. شرط انصاف و ادب است كه یادی از همان دو نفری بشود كه عامل پیدایش و تولد بره رویانا شدند. دكتر شاهوردی از پژوهشگران انستیتو رویان و دكتر وجگانی از دانشیاران دانشكده دام پزشکی دانشگاه تهران كه

مدرس این جانب نیز بودند. البته مدیون دکتر شاهوردی هستم که با راهنمایی‌ها و اجازه ایشان، از کتابخانه جدید پژوهشگاه رویان چه بهره‌های شایانی که نبردم!

اکنون اگر پا را فراتر گذاشته و به حیوان ناطق و عاقل و در یک کلام اشرف مخلوقات یعنی انسان (به معنی انس گیرنده) پردازیم، کار خطیری همچون تلقیح مصنوعی (آزمایشگاهی) که در عالم حیوانی دارای چندان حساسیتی از منظر کرامت انسانی و فقهی - حقوقی نمی‌باشد، برعکس در دنیای انسانی، اهمیت و حساسیت دو چندان دارد. در بیشتر قریب به اتفاق کشورهای مسلمان و حتی غیر مسلمان، بارور کردن تخمک یک زن با اسپرماتوزوئید فردی غیر از همسر خودش یعنی بدون مجوز شارع و به صورت غیر مشروع، غیر قانونی بوده و حتی از نظر حقوق مدنی، فعل مجرمانه نیز قلمداد گشته و قابل پی‌گردد است. آن سان که همه نظام‌های حقوقی جهان اعم از: انگلوساکسونی، رومی - ژرمنی و حقوق اسلامی بر این ادعا مهر تایید می‌زنند. البته به استثنای شرایطی خاص که مردانی قدرت باروری (fertility) را نداشته و زیر شرایط ویژه‌ای و با کسب مجوز از مراجع ذیصلاح، اجازه هدیه گرفتن (اهدای جنین) را پیدا می‌کنند و یا مقوله رحم اجاره‌ای و... که به این نکته در گفتار مربوط به حم عاریه‌ای یا

اجاره‌ای خواهیم پرداخت.

باز هم در اینجا شاید برای خواننده ارجمند این نوشته ایجاد پرسش شود که چرا به دیباچه و پیش‌گفتار آن این اندازه طول و تفصیل داده شده است؟ پاسخ را با توجه به درجه اهمیت مقوله لقاح آزمایشگاهی و کثرت خاطرات از موسسه یا پژوهشگاهی می‌پردازم که پیش‌تر نامش گفته آمد. این حقیر همه فعالیت‌ها و خلاقیت‌ها و شاهکارهای کارکنان، درمان‌گران و پرستاران موسسه یاد شده را از نزدیک با پوست و گوشت و استخوان دیده و لمس کرده و بر جانفشانی‌های آنها آفرین گفته و برای روح آسمانی بنیان‌گزار فقید آن مرکز پژوهشی - درمانی که چندی پیش و به عبارتی زود هنگام رخ در نقاب خاک افکند و کسی که بر روی لب‌های زن و شوهرهای نابارور خسته از همه جا و همه کس، شکر خنده‌های دیدنی ایجاد می‌کرد، بهترین درودها را نثار می‌کنم. آری آن پژوهشکده نام آشنا، رویان بود و این تنها سفر کرده که قطعاً الان در کنار ابرار است و یقیناً همه آسمانیان از وی خشنودند و با آنان قهقهه مستانه سر می‌دهد و از نخستین تا واپسین نفراتشان عند ربهم یرزقونند، کسی نبود جز پاک روان دکتر سعید کاظمی آشتیانی.

از شما ردو چشم یک تن کم وز شما رخسار هزاران بیش

این تک بیتی زیبا و تأمل بر انگیز، چند سال پیش در بیشتر مطبوعات و روزنامه‌ها پیرامون درگذشت ناگهانی دانشمند جوان دکتر آشتیانی نگاشته شده و خودنمایی می‌کرد که همه جا سخن از پژوهشگاه رویان بود. مکان نوپایی که در کمترین محدوده زمانی، بیشترین شهرت‌ها را از آن خود کرده و آوازه اش نه تنها در درون سرحدات مام میهن ایران که در اقصا نقاط قاره آسیا و جهان و به ویژه کشورهای شیخ نشین حاشیه خلیج فارس بسیار رسا پیچید. شاید بپرسید چرا؟ پاسخ در یک جمله پنج کلمه‌ای نهفته است و آن این که: زیرا خوش درخشیده بود و بس.

در: پایان نگارنده برای یکان یکان دانشجویان و اساتید (قدیم و جدید) دانشکده دام پزشکی دانشگاه تهران، عمر دیرین، کام شیرین و بخت بیدار آرزومند است.

تهران: تابستان سال ۱۳۹۴ هجری خورشیدی - بهرام امن زاده